URZĄD OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

Pomoc *de minimis* w Polsce udzielona przedsiębiorcom w 2009 roku

Spis treści

1. Wstęp 3

2. Podstawowe dane o udzielonej pomocy *de minimis* 4

3. Formy pomocy *de minimis* 5

4. Pomoc *de minimis* według województw 8

5. Pomoc *de minimis* według instytucji udzielających pomocy 9

6. Pomoc *de minimis* według wielkości beneficjentów 12

7. Podsumowanie 12

1. Wstęp

Niniejsze opracowanie zawiera informacje o pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w 2009 r. w Polsce. Uznaje się, że tego rodzaju wsparcie, ze względu na niską wartość, nie grozi zakłóceniem konkurencji na rynku unijnym, nie stanowi zatem pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE) dawnego art. 87 *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (TWE)[1]. W związku z tym pomoc *de minimis* nie została szczegółowo omówiona w sporządzonym przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów *Raporcie o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2009 r*. Ze względu jednak na to, że łączna wartość pomocy *de minimis* była stosunkowo duża (3 335,2 mln zł)[2], została ona opisana odrębnie w niniejszym opracowaniu. Nie uwzględniono w nim pomocy udzielonej w sektorze rolnictwa (w rozumieniu art. 38 TFUE), która jest monitorowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wartość pomocy została przedstawiona w postaci ekwiwalentu dotacji brutto (EDB), obliczonego zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. *w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach* (Dz. U. Nr 194, poz. 1983, z późn. zm.).

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. *w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis*[3] (Dz. Urz. UE L Nr 379 z 28 grudnia 2006 r.) łączna kwota takiej pomocy dla danego beneficjenta nie może przekroczyć 200 tys. euro w okresie trzech kolejnych lat podatkowych[4] (uwzględnia się wszelką pomoc *de minimis* otrzymaną przez danego przedsiębiorcę, niezależnie od jej źródła i przeznaczenia). Pomoc w takiej wysokości nie wpływa na handel między państwami członkowskimi i/lub nie zakłóca ani nie grozi zakłóceniem konkurencji, nie podlega więc przepisom art. 107 TFUE. Z drugiej strony jednak istnieją pewne ograniczenia w udzielaniu pomocy *de minimis* – po pierwsze, nie może jej otrzymać przedsiębiorca znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej, po drugie, pomoc musi być „przejrzysta", tzn. musi istnieć możliwość obliczenia *ex ante* ekwiwalentu dotacji brutto bez potrzeby przeprowadzania oceny ryzyka. Ponadto w niektórych sektorach możliwość udzielania pomocy *de minimis* podlega szczególnym zasadom, wykluczającym lub ograniczającym możliwości jej udzielania. Dotyczy to rolnictwa, rybołówstwa, akwakultury, transportu i górnictwa węgla. Pomocy *de minimis* nie mogą otrzymywać przedsiębiorcy zagrożeni w rozumieniu *wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw* (Dz. Urz. UE C Nr 244 z 1 października 2004 r.)

---

[1] Z dniem 1 grudnia 2009 r. w związku z wejściem w życie Traktatu z Lizbony, nastąpiła zmiana nazwy *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (TWE) na *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE) oraz zmiana numeracji jego artykułów.

[2] Wszystkie dane liczbowe dotyczące pomocy *de minimis* udzielonej w 2009 r. zostały przedstawione wg stanu na dzień 12 października 2010 r.

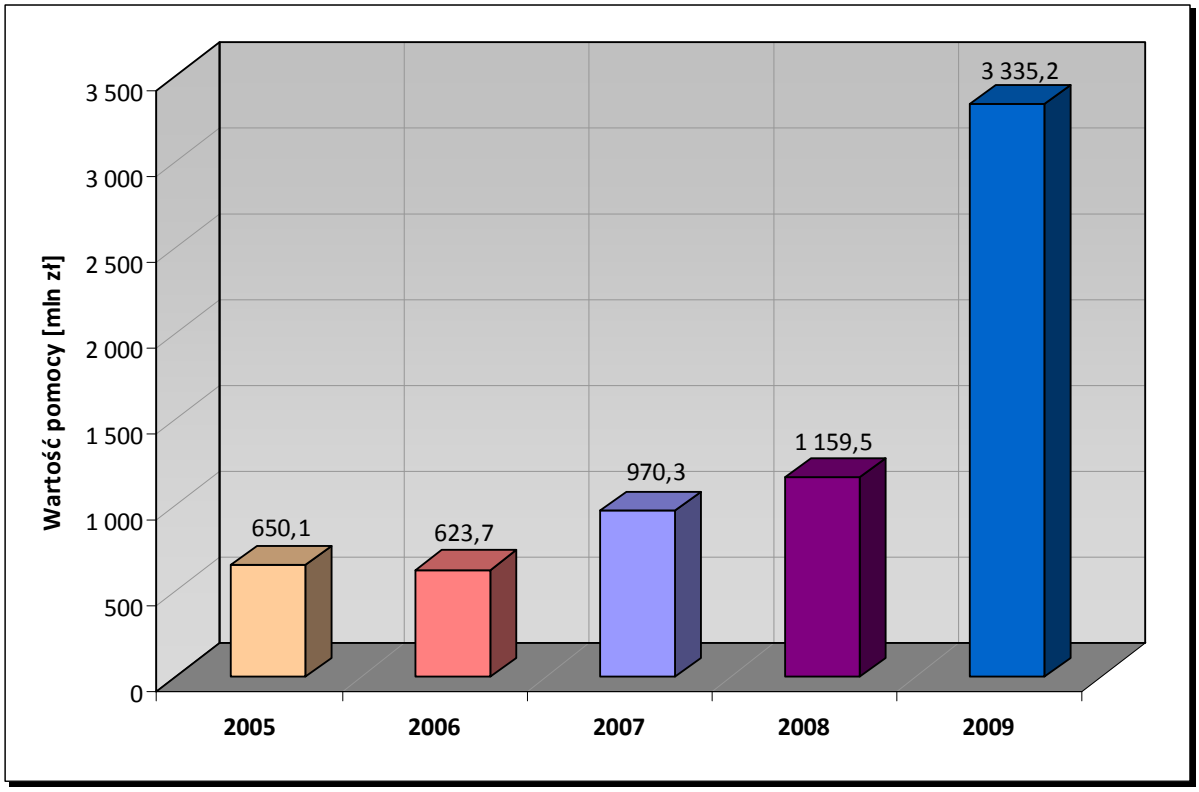
[3] Artykułom 87 i 88 *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (TWE) odpowiadają obecnie artykuły 107 i 108 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE).

[4] W przypadku podmiotów działających w sektorze transportu drogowego limit ten wynosi 100 tys. euro.

2. Podstawowe dane o udzielonej pomocy *de minimis*

Analiza sprawozdań podmiotów udzielających pomocy wykazała, że ogólna wartość pomocy *de minimis* udzielonej w 2009 r. wyniosła 3 335,2 mln zł, co stanowi 770,7 mln euro (przyjmując średni kurs z 2009 roku: 1 euro = 4,3273 zł). Wsparcie to pochodziło głównie ze środków krajowych (2 509,1 mln zł, czyli około 75% pomocy *de minimis*), a w mniejszej części również z zagranicznych (826,2 mln zł, czyli około 25% pomocy). W ostatnich latach wartość udzielanej pomocy *de minimis* wykazywała tendencję wzrostową, co widać na wykresie 1, przedstawiającym wielkość tej pomocy w latach 2005-2009.

Wykres 1.
Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2005-2009



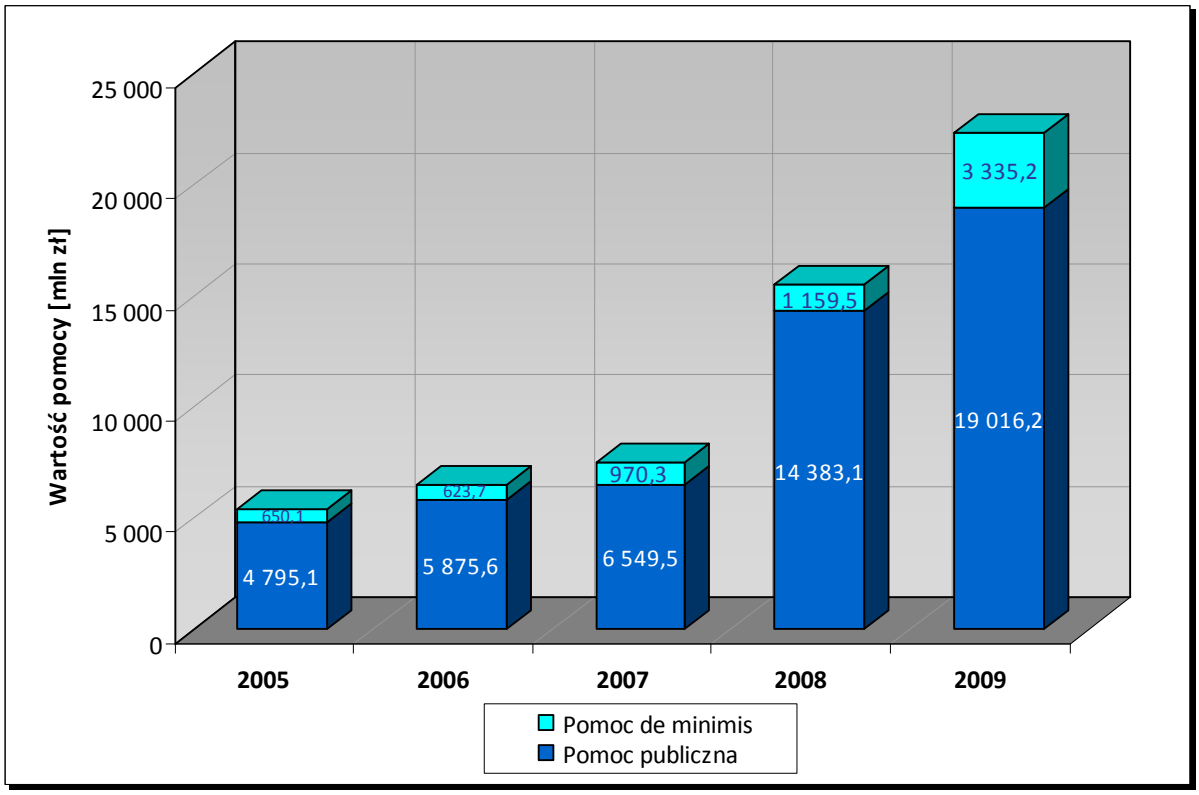
Statystyka danych źródłowych
W 2009 roku: • 2 311 organów udzieliło pomocy *de minimis*, • 143 772 beneficjentów otrzymało pomoc *de minimis*, • wystąpiły 470 434 przypadki udzielenia pomocy *de minimis*.

W powyższych danych statystycznych zawarta jest m.in. pomoc *de minimis* udzielona przez 1 738 jednostek samorządu terytorialnego, w tym przez:

- 15 województw (spośród 16),
- 287 powiatów (spośród 314),
- 1 436 gmin (spośród 2 478).

Porównanie wielkości różnego rodzaju wsparcia finansowanego ze środków publicznych pozwala dostrzec, że pomocy *de minimis* udziela się zdecydowanie mniej niż pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 TFUE, co jest zrozumiałe ze względu na charakter takiej pomocy i ograniczenie wielkości pomocy możliwej do otrzymania przez przedsiębiorcę. W latach 2005-2009 wartość pomocy *de minimis* stanowiła od 8 do 15% całkowitej wartości pomocy udzielanej przedsiębiorcom ze środków publicznych. Wykres 2 obrazuje wielkość pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 TFUE i pomocy *de minimis* w latach 2005-2009.

Wykres 2.
Wartość pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 TFUE i pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2005-2009



3. Formy pomocy *de minimis*

W niniejszym opracowaniu dokonano analizy form pomocy w ramach czterech grup oznaczonych literami A, B, C i D.

W każdej grupie wyróżniono podgrupy, którym przypisano cyfrę 1 lub 2, w zależności od tego, czy następuje przepływ środków finansowych z budżetu (1), czy też pomoc jest związana z uszczupleniem wpływów budżetowych (2). Do poszczególnych grup i

podgrup zaliczono następujące formy pomocy:

Grupa A – dotacje i ulgi podatkowe:

- A1:
  - dotacje,
  - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (bezpośrednio dla przedsiębiorców),
  - inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych lub realizacją ich zadań statutowych,
  - refundacje;
- A2:
  - zwolnienie z podatku,
  - odliczenie od podatku,
  - obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku,
  - obniżenie wysokości opłaty,
  - zwolnienie z opłaty,
  - zaniechanie poboru podatku,
  - zaniechanie poboru opłaty,
  - umorzenie zaległości podatkowej wraz z odsetkami,
  - umorzenie odsetek od zaległości podatkowej,
  - umorzenie opłaty i odsetek za zwłokę z tytułu opłaty (składki, wpłaty),
  - umorzenie kar,
  - oddanie do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych dla przedsiębiorcy od oferowanych na rynku,
  - zbycie mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
  - umorzenie kosztów egzekucyjnych,
  - jednorazowa amortyzacja.

Grupa B – subsydia kapitałowo-inwestycyjne:

- B1 – wniesienie kapitału do spółki;
- B2 – konwersja wierzytelności na akcje lub udziały.

Grupa C – tzw. „miękkie kredytowanie”:

- C1:
  - pożyczki, kredyty preferencyjne,
  - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (dla banków),
  - pożyczki warunkowo umorzone;

- C2:
  - odroczenie lub rozłożenie na raty płatności podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę,
  - odroczenie lub rozłożenie na raty płatności opłaty (składki, wpłaty),
  - odroczenie lub rozłożenie na raty płatności kary,
  - odroczenie lub rozłożenie na raty płatności kary,
  - rozłożenie na raty kosztów egzekucyjnych,
  - rozłożenie na raty odsetek.

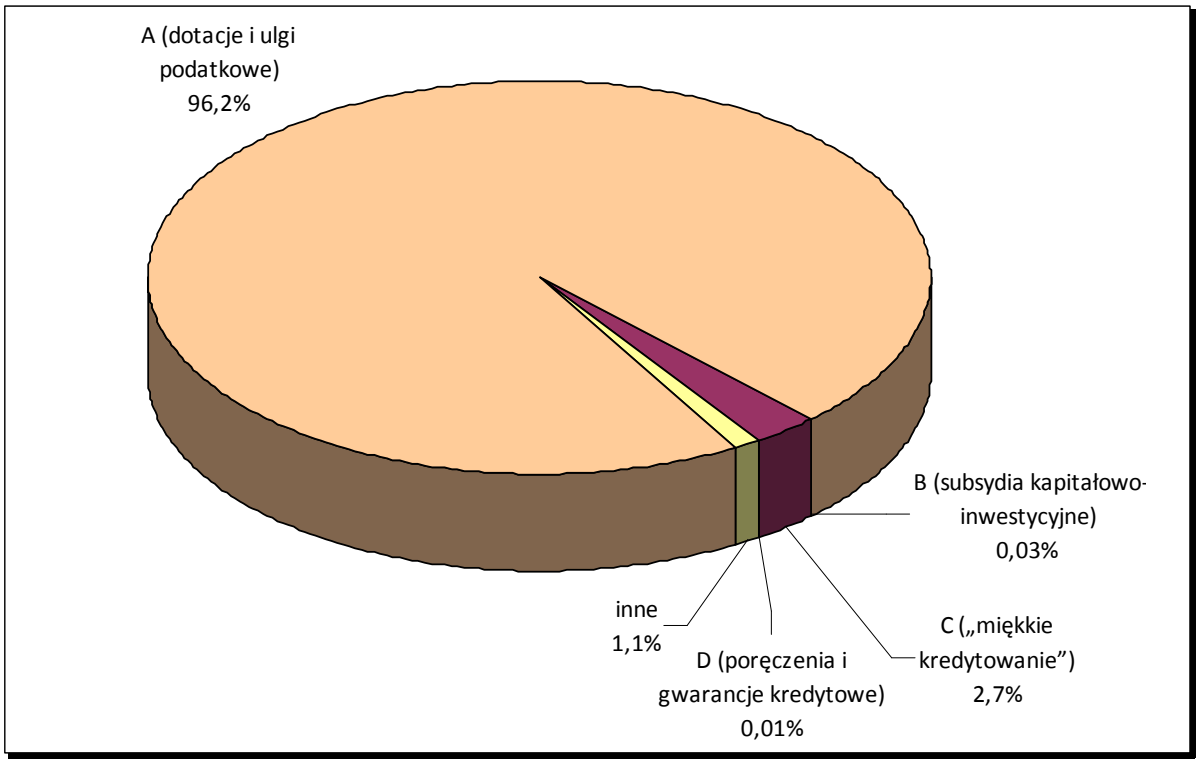
Grupa D:

- D1 – poręczenia i gwarancje kredytowe.

Grupa E – inne.

Wśród form pomocy *de minimis* udzielonej w 2009 r. dominowało wsparcie z grupy A, tj. dotacje i ulgi podatkowe, którego udział wyniósł aż 96,2% (3,2 mld zł). Pomoc z grupy C, czyli tzw. „miękkie kredytowanie", stanowiła 2,7% (89,7 mln zł), natomiast w grupach B (subsydia kapitałowo-inwestycyjne) i D (poręczenia i gwarancje kredytowe) były to zaledwie ułamki procenta całkowitej wartości pomocy *de minimis* (w każdej z tych grup poniżej 1 mln zł). Wykres 3 ilustruje wartość pomocy *de minimis* z podziałem na formy, w których była udzielana.

Wykres 3.
Formy pomocy *de minimis* udzielonej w 2009 roku



Badając strukturę pomocy *de minimis* w poszczególnych grupach można zauważyć zdecydowaną przewagę podgrupy A1 (obejmującej przede wszystkim dotacje i

refundacje), która stanowiła aż 85,9% całej pomocy *de minimis* udzielonej w 2009 r. Udział subsydiów podatkowych (podgrupa A2) wyniósł natomiast 10,3% (były to głównie zwolnienia z podatku, obniżenia podatku, umorzenia zaległości podatkowej wraz z odsetkami oraz obniżenia wysokości opłat). Znacznie mniejsza, lecz również zauważalna, była pomoc z podgrupy C2 (w szczególności rozłożenie na raty płatności zaległości podatkowej wraz z odsetkami oraz rozłożenie na raty opłaty) – 1,5%, a także C1 (w głównej mierze pożyczki warunkowo umorzone i pożyczki preferencyjne) – 1,2%. Szczegółowe dane na ten temat zawarte są w tabeli 1.

Tabela 1.
Struktura pomocy *de minimis* w poszczególnych grupach

Forma pomocy	Wartość pomocy [mln zł]	Udział w grupie	Udział w pomocy *de minimis* ogółem
Grupa A – Dotacje i subsydia podatkowe ogółem	**3 208,6**	**100,0%**	**96,2%**
• A1 – dotacje	2 865,3	89,3%	85,9%
• A2 – subsydia podatkowe	343,3	10,7%	10,3%
Grupa B – Subsydia kapitałowo-inwestycyjne ogółem	**0,8**	**100,0%**	**0,03%**
• B1 – wniesienie kapitału	0,8	97,8%	0,02%
• B2 – konwersja wierzytelności na akcje lub udziały	0,02	2,2%	0,001%
Grupa C – „Miękkie kredytowanie" ogółem	**89,7**	**100,0%**	**2,7%**
• C1 – pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone	41,1	45,9%	1,2%
• C2 – odroczenie i rozłożenie na raty płatności wobec budżetu i funduszu	48,6	54,1%	1,5%
Grupa D1 – Poręczenia i gwarancje kredytowe ogółem	**0,3**	**100,0%**	**0,01%**
Grupa E – Inne	**35,9**	**100,0%**	**1,1%**

Analiza sposobu finansowania pomocy *de minimis* w 2009 r. w Polsce pokazuje ponadto, że najczęściej udzielano wsparcia w postaci bezpośrednich wydatków (dotacje, wniesienie kapitału do spółki) – 86,1%. Udział pozostałych form (stanowiących zazwyczaj różnego rodzaju uszczuplenia wpływów do budżetu) wyniósł 13,9% pomocy *de minimis* ogółem.

4. Pomoc *de minimis* według województw

Badając położenie geograficzne siedziby przedsiębiorstw, które otrzymały w 2009 r. pomoc *de minimis*, można zauważyć pewne prawidłowości: najwięcej pomocy przypadło przedsiębiorcom z województw dużych i wysoko rozwiniętych pod względem gospodarczym, tj. z województwa mazowieckiego (456,7 mln zł), śląskiego (322,9 mln zł) i wielkopolskiego (286,1 mln zł), których łączny udział sięga niemal 1/3 łącznej wartości pomocy *de minimis*.

Najmniej pomocy *de minimis* otrzymali beneficjenci z województwa opolskiego (109,8 mln zł), lubuskiego (87,3 mln zł) i podlaskiego (82,0 mln zł). Stanowiła ona we wspomnianych województwach łącznie 8,4% ogólnej wartości pomocy *de minimis*

udzielonej w 2009 r. Szczegółowe dane na ten temat przedstawione są w tabeli 2.

Tabela 2.
Pomoc *de minimis* w podziale na województwa według siedziby beneficjenta pomocy

Lp.	Województwo	Wartość pomocy *de minimis* [mln zł]	Udział w pomocy *de minimis* ogółem
1.	mazowieckie	456,7	13,7%
2.	śląskie	322,9	9,7%
3.	wielkopolskie	286,1	8,6%
4.	małopolskie	280,2	8,4%
5.	pomorskie	245,1	7,3%
6.	podkarpackie	229,7	6,9%
7.	kujawsko-pomorskie	228,0	6,8%
8.	dolnośląskie	213,1	6,4%
9.	łódzkie	211,3	6,3%
10.	lubelskie	177,9	5,3%
11.	warmińsko-mazurskie	145,9	4,4%
12.	świętokrzyskie	137,0	4,1%
13.	zachodniopomorskie	122,1	3,7%
14.	opolskie	109,8	3,3%
15.	lubuskie	87,3	2,6%
16.	podlaskie	82,0	2,5%
Ogółem		**3 335,2**	**100,0%**

5. Pomoc *de minimis* według instytucji udzielających pomocy

W 2009 r. niemal 2 mld zł pomocy *de minimis* (prawie 60% łącznej wartości tej pomocy) udzieliły organy jednostek samorządowych: starostowie powiatów (36,9%), prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin (16,7%), a w mniejszym stopniu marszałkowie województw (6,0%). Największe wsparcie zostało udzielone na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) przez starostów powiatów i prezydentów miast na prawach powiatu – stanowiło ono 73,2% pomocy udzielonej przez jednostki samorządowe (43,5% całej pomocy *de minimis* w Polsce w 2009 r.). Wśród form pomocy udzielanej przez organy samorządowe dominowały dotacje i refundacje, ponadto występowały m.in. zwolnienia z podatku i umorzenia zaległości podatkowych wraz z odsetkami.

Biorąc pod uwagę wielkość pomocy *de minimis* udzielonej przez pojedyncze podmioty można zauważyć, że największego wsparcia udzielił Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – wartość dotacji wyniosła 451,9 mln zł, z czego zdecydowanie

najwięcej (92,6%) udzielono w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, natomiast około 1,5% wartości pomocy przeznaczono na finansowanie projektów w ramach programu „Bony na innowacje". Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udzielił refundacji w wysokości 325,5 mln zł w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w tym 79,7% na finansowanie działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej".

Około 300 podmiotów będących beneficjentami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki udzieliło pomocy w łącznej wysokości 151,2 mln zł[5], niemal w całości (99,4%) na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.). Pomoc ta jest związana ze wspieraniem zatrudnienia, świadczeniem usług doradczych i organizowaniem szkoleń.

Wsparcie udzielone przedsiębiorcom przez organy skarbowe i celne[6] wyniosło 147,6 mln zł i zostało prawie w całości (99,5%) udzielone przez urzędy skarbowe. Do głównych form pomocy należały: obniżanie podatku lub podstawy opodatkowania oraz zwolnienia z podatku. Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych udzielił refundacji na sumę 128,6 mln zł na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92)

Ogólna kwota pomocy udzielonej przez fundusze ochrony środowiska (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) wyniosła 98,0 mln zł. Wsparcie to było udzielane na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) i miało najczęściej formę dotacji, rzadziej także pożyczek warunkowo umorzonych lub pożyczek preferencyjnych.

Wsparcie udzielone przez wyżej wymienione podmioty składa się niemal na całą pomoc *de minimis* w Polsce. Łączny udział innych instytucji wyniósł bowiem jedynie ok. 1,4%. Tabela 3 przedstawia dane na temat pomocy *de minimis* z uwzględnieniem organów, które udzieliły wsparcia w największej wysokości, a także podstaw prawnych i form tej pomocy.

[5] Wartość ta nie obejmuje pomocy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki udzielonej przez jednostki samorządu terytorialnego (która jest już uwzględniona w kwotach pomocy odpowiednich jednostek).

[6] Kategoria ta obejmuje urzędy skarbowe, izby skarbowe, urzędy celne oraz izby celne.

Tabela 3.

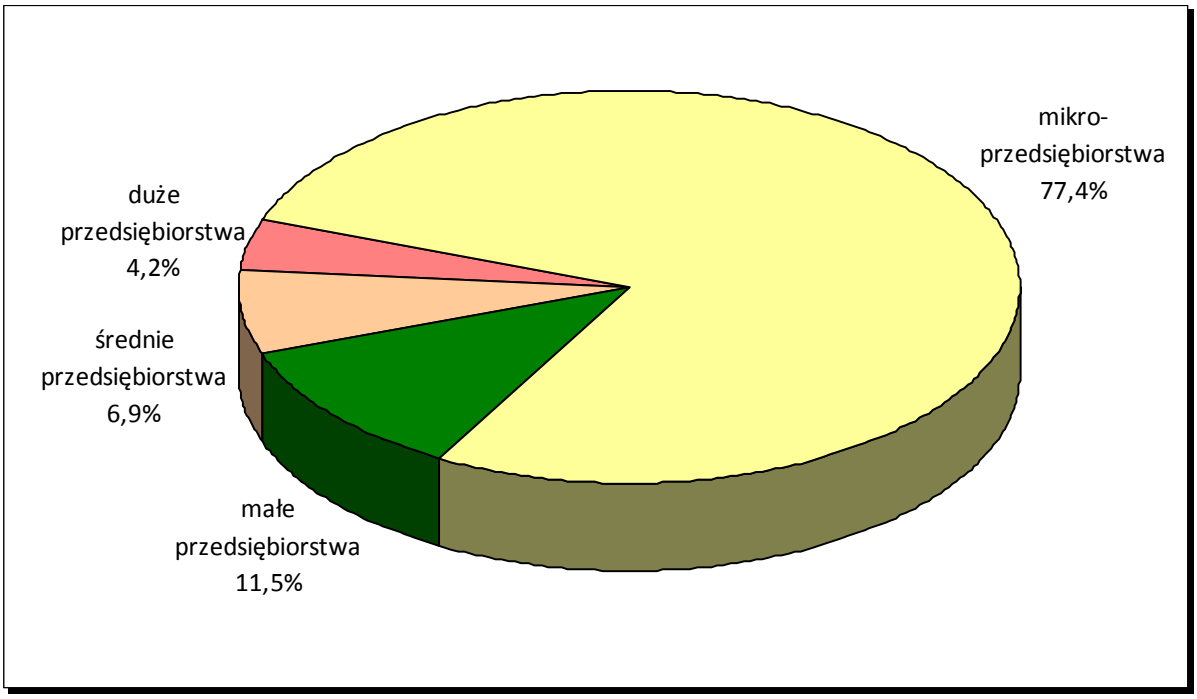
Największa pomoc *de minimis* według podmiotów udzielających pomocy

Lp.	Podmioty udzielające pomocy	Wartość pomocy [mln zł]	Główne podstawy prawne pomocy udzielonej przez dany podmiot	Wartość pomocy [mln zł]	Główne formy pomocy udzielonej przez dany podmiot
1.	Starostowie powiatów	1 230,9	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.)	1 167,7	- dotacja - refundacja
			ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92)	33,0	- dotacja - refundacja
			ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.)	24,3	- dotacja
2.	Burmistrzowie i prezydenci miast, wójtowie gmin	555,7	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.)	284,5	- dotacja - refundacja
			ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844, z późn. zm.)	90,5	- zwolnienie z podatku - obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku
			ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.)	75,4	- umorzenie zaległości podatkowej wraz z odsetkami - rozłożenie na raty zaległości podatkowej (z odsetkami lub bez)
			ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92)	30,5	- dotacja - refundacja - zwolnienie z podatku
3.	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	451,9	ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 275)	451,9	- dotacja
4.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	325,5	ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427)	325,5	- refundacja
5.	Marszałkowie województw	198,7	ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.)	189,9	- refundacja - dotacja
6.	Beneficjenci Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	151,2	ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.)	150,3	- dotacja
7.	Organy skarbowe i celne	147,6	ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.)	105,8	- obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku - zwolnienie z podatku
8.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	128,6	ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92)	128,4	- refundacja
9.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	66,9	ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.)	65,8	- dotacja
10.	Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	31,2	ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.)	31,2	- pożyczki warunkowo umorzone - pożyczka preferencyjna - dotacja
11.	inne podmioty	47,1			
Ogółem		**3 335,2**			

6. Pomoc *de minimis* według wielkości beneficjentów

W 2009 r. aż 95,8% pomocy *de minimis* trafiło do małych i średnich przedsiębiorstw, co można uznać za zgodne z oczekiwaniami – jako że wysokość tego typu wsparcia jest ograniczona kwotowo, są nim zainteresowane przede wszystkim mniejsze firmy. Potwierdzeniem tego jest również fakt, że ponad 3/4 pomocy *de minimis* (77,4%) otrzymali mikroprzedsiębiorcy. Szczegółowe dane dotyczące podziału pomocy według wielkości beneficjentów przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 4.
Wartość udzielonej pomocy ze względu na wielkość beneficjenta



7. Podsumowanie

Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w 2009 r. w Polsce wyniosła 3 335,2 mln zł, co stanowiło 14,9% wsparcia udzielonego przedsiębiorcom ze środków publicznych. W ostatnich latach odnotowano jednak stały wzrost pomocy *de minimis* (z wyjątkiem roku 2006), a w 2009 roku jej wartość była niemal 3-krotnie wyższa niż w roku poprzednim. Dokładnie rzecz biorąc, nastąpił wzrost o 187,6%, czyli o prawie 2,2 mld zł w stosunku do roku 2008.

Przyczyny bardzo szybkiego wzrostu pomocy *de minimis* mogą być następujące:

1. Rozpoczęto udzielanie pomocy z nowych źródeł, często współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej (np. Program Operacyjny Kapitał Ludzki),

2. Po wygaśnięciu niektórych programów pomocowych instrumenty wsparcia objęte wcześniej tymi programami zaczęto w pewnym zakresie realizować jako pomoc *de minimis* (np. refundacja przez starostów ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego).

Pomoc *de minimis* wykazywała pewne cechy, które charakteryzowały również pomoc spełniającą przesłanki art. 107 TFUE, udzieloną w tym samym roku. Należały do nich: finansowanie głównie ze środków krajowych (zagraniczne stanowiły tylko 25% wartości pomocy *de minimis*) oraz udzielanie wsparcia najczęściej w formie dotacji (i innych podobnych, np. w postaci refundacji), stanowiących 85,9% wartości pomocy *de minimis* ogółem.

Istnieją też jednak pewne cechy specyficzne tylko dla pomocy *de minimis*. W 2009 r. ponad 40% takiej pomocy było związane ze wspieraniem zatrudnienia – inaczej niż w pomocy spełniającej przesłanki art. 107 TFUE, gdzie zróżnicowanie przeznaczeń było znacznie większe. Naturalne jest to, że wśród beneficjentów pomocy *de minimis* dominowały małe i średnie przedsiębiorstwa (95,8%), które w przypadku innej pomocy stanowiły niecałą połowę beneficjentów. Pomocy obu rodzajów (spełniającej przesłanki art. 107 TFUE i pomocy *de minimis)* najczęściej udzielały jednostki samorządu terytorialnego, jednak ich udział jest bardzo różny – w przypadku pomocy *de minimis* sięga prawie 60%, podczas gdy w przypadku pozostałej pomocy przekracza tylko nieznacznie 20% jej ogólnej wartości.